

GEORGES FORESTIER, «Llenguatge dramàtic i llenguatge simbòlic en el *Don Joan* de Molière», publicat a *Molière: Dom Juan*, ed. Pierre Ronzeaud. Klincksieck, 1993. (Traducció: TNC)

Si resseguim el text de prop, constatem que el dramaturg ha fet tot els possibles perquè tinguem la sensació que el seu protagonista no actua gens. En conjunt, Don Joan es *prepara* per actuar, al primer acte. Aquesta acció (l'intent de segrestar la jove promesa), l'espectador no la veu, i només s'assabenta que ha fracassat penosament en mig de les onades quan el protagonista ha estat a punt de perdre la vida. A partir de l'inici del segon acte, l'atzar de les aparicions, el vagareig, la fugida, i la desfilada dels persecutors no només l'impedirán que dugui a terme altres projectes que concretarien el seu programa inicial, sinó fins i tot li impedirán expressar la simple idea d'un altre projecte. [...] Des d'aquest segon acte, l'esquema amb què s'organitza l'acció es posa de manifest: passivitat del personatge principal, que s'acontenta amb actuar *a l'interior* de les situacions creades pels altres; dinamisme

(inversament proporcional) dels personatges humans o sobrenaturals (a partir del tercer acte) que l'assetgen.

Perquè denegar qualsevol mena d'acció a *Don Joan*, no és pas negar el dinamisme de l'obra. Aquest prové de l'acció en funció d'una *unitat de perill*. [...] Don Joan és en efecte un personatge perseguit contínuament. [...] A l'acte cinquè, el contrast entre la doble persecució (humana i divina) i allò que podríem anomenar l'activisme «superficial» de Don Joan és encara més flagrant. El *Don Joan* de Molière és, en efecte, l'única versió del mite en què el protagonista no es presenta davant l'estàtua. I aquest fet fonamental ha estat constantment ocultat perquè hem llegit l'obra a la llum dels altres *Don Joan*. [...]

Hi ha doncs alguna cosa totalment excepcional en el *Don Joan* de Molière, que és el contrast entre l'estructura superficial i l'estructura profunda de l'acció. D'una banda, un *personatge* constantment present a escena, que sembla moure's sense parar i que gairebé monopolitza la paraula. De l'altra, un *actant* que, lluny d'ocupar la posició del subjecte de l'acció, constitueix en canvi l'objecte de les accions de tots els altres *actants*.